

Handläggare
Johan Nordenmark

Kommunstyrelsen

Motion om att utarbeta säkra rutiner för hur tips och klagomål från anställda och allmänhet ska tas emot, och hur de ska hanteras och undersöka om kommunen kan installera en tips- och klagomålsfunktion på nätet, som garanterar anonymitet och upphandla en tjänst som kan ta hand om inkomna klagomål

Ärende

Siv Sahlström (C) med flera har till kommunfullmäktiges sammanträde den 30 november 2017 (§ 113) lämnat en motion som föreslår att kommunfullmäktige ska uppdra åt kommunstyrelsen att:

- Utarbeta säkra rutiner för hur tips och klagomål ska tas emot och hur de ska hanteras
- Överväga att sätta upp tipsarlådor där allmänhet, anställda och förtroendevalda anonymt kan lämna in tips och klagomål
- Undersöka om kommunen kan installera en tips- och klagomålsfunktion på nätet som garanterar anonymitet
- Lägga ut på hemsidan hur man även kan lämna tips och klagomål anonymt
- Undersöka om kommunen kan upphandla en tjänst till vilken kan skickas tips och klagomål för utredning och ersätta detta per ärende
- Att komplettera kommunens reglemente

Det kan konstateras att kommunens hemsida saknar information om hur en anmälan kan göras anonymt. Kommunens hemsida bör därför kompletteras så att det klargörs.

För att skapa enhetlighet i omhändertagandet av externa anmälningar behöver ”Regler för att undvika mutor och korruption samt regler för representation” kompletteras. Kompletteringen ska omfatta hur och var en inkommen anmälan registreras. Det ska också framgå hur ärendet ska handläggas samt att det ska framgå vilka åtgärder och beslut som vidtagits.

Handläggare
Johan Nordenmark

Frågan att ge anställda och politiker möjlighet att, inom ramen för sina uppdrag, anmäla misstanke om missförhållanden via en visselblåsartjänst utreddes i november 2016. Kommunledningskontoret anser att slutsatserna från denna utredning är fortsatt giltiga.

Det kan dock konstateras att det är tekniskt möjligt för kommunen att upphandla en visselblåsartjänst och alternativ finns på marknaden som också erbjuder stöd med utredning med rörlig ersättning.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar att motionen ska anses besvarad.

Bakgrund

Siv Sahlström (C) med flera har till kommunfullmäktiges sammanträde den 30 november 2017 (§ 113) lämnat en motion gällande frågan om att säkerställa att inkomna klagomål och anmälningar om eventuella oegentligheter omhändertas på ett enhetligt sätt. Motionen gäller vidare att en anmälare (i detta sammanhang s.k. ”visselblåsare”) ska kunna inkomma med klagomål och anmälan anonymt, för att minska risker för eventuella repressalier med anledning av att anmälaren befinner sig i någon form av beroendeställning eller på annat sätt kan vara i ett utsatt läge.

Motionen berör allmänheten såväl som förtroendevalda och anställda i Danderyds kommun.

Kommunledningskontorets utredning

Omvärldsanalys och avgränsningar

Utredningen har avgränsats till att inte omfatta anmälan om oro för barn. Anledningen till avgränsningen är att denna fråga är omhändertagen inom ramen för socialtjänstens arbete och är styrd enligt lag.

Utredningen berör heller inte närmare anställdas meddelarfrihet enligt tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen annat än att det behöver framgå tydligt att en eventuell funktion inte konkurrerar med grundlag.

Utredningen kan konstatera att flera kommuner valt att införa ett system för att ge anställda och politiker möjlighet att anonymt anmäla allvarliga oegentligheter. Lunds- och Linköpings kommuner kan utgöra exempel.

Handläggare
Johan Nordenmark

Justitieombudsmannen har i ”Yttrande över betänkandet Visselblåsare – Stärkt skydd för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden (SOU 2014:31)” yttrat sig om vad som skulle kunna utgöra ett allvarligt missförhållande:

”Begreppet allvarliga missförhållanden omfattar förhållanden som skäligen kan misstänkas avse brott med fängelse i straffskalan eller därmed jämförliga missförhållanden.” Utredningen kan konstatera att det kan få betydelse för en eventuell visselblåsarfunktionen att en definition av vad den är till för också behöver tas fram.

Utredning

En inkommen anmälan till kommunen blir normalt en allmän handling. Om det inte finns en tillämplig sekretessbestämmelse blir handlingen offentlig. Om en anmälare vill vara anonym ska denne därför inte lämna några uppgifter som avslöjar anmälarens identitet till den förvaltning man gör anmälan till. Det kan vidare konstateras att kommunens hemsida saknar information om ovan. Kommunens hemsida bör därför kompletteras, så det klargörs hur man kontaktar kommunen anonymt.

Kommunledningskontoret konstaterar att möjligheten att begära ut handlingar anonymt finns för allmänheten redan idag. Därmed har allmänheten möjlighet att granska kommunens verksamhet; anonymt om så önskas.

För att skapa enhetlighet i omhändertagandet av externa anmälningar bör ”Regler för att undvika mutor och korruption samt regler för representation” kompletteras. Kompletteringen ska omfatta hur och var en inkommen anmälan registreras. Det ska också framgå hur ärendet ska handläggas samt att det ska framgå vilka åtgärder och beslut som vidtagits.

Kompletterings formulering i kapitel fyra i dokumentet ovan:

”4.3 Handläggning av inkomna klagomål, påståenden om oegentligheter mm

”Ett klagomål, påstående om oegentligheter eller motsvarande som inkommit till kommunen ska registreras oavsett till vilken instans det inkommer. Av handläggningen ska framgå vilka åtgärder och beslut som vidtagits i ärendet.”

I flera fall har kommunen fått in påståenden om eventuella oegentligheter där det varit svårt att avgöra om påståendet är verkligt menat eller fabricerat vilket behöver beaktas och att kompletteringen så långt det är möjligt likriktar kommunens hantering av denna typ av anmälningar och påståenden.

I övrigt ska all inkommen korrespondens alltid diarieföras.

Handläggare
Johan Nordenmark

Frågan att ge anställda och politiker möjlighet att, inom ramen för sina uppdrag, anmäla misstanke om missförhållanden via en visselblåsartjänst utreddes i november 2016. Kortfattat konstaterades att sett i förhållande till de administrativa resurser och systemstöd en sådan funktion fordrar, är det tillräckligt med kommunens befintliga kanaler för allmänhet och leverantörer med flera som vill anmäla missförhållanden, vilket bedöms giltigt även i dagsläget.

För anställda och förtroendevalda finns förfaringssätten att anmäla oegentligheter beskrivna i dokumentet ”Regler för att undvika mutor och korruption samt regler för representation”.

Kommunledningskontoret anser dock att frågan om visselblåsartjänst även fortsättningsvis bör bevakas. Om det blir aktuellt att anskaffa en visselblåsartjänst bör en fördjupad utredning göras.

Det kan dock konstateras att det är fullt möjligt för kommunen att upphandla en visselblåsartjänst. Alternativ finns på marknaden som också erbjuder stöd med utredning med rörlig ersättning.

Åsa Heribertson
Kommundirektör

Johan Nordenmark
Säkerhetschef

Handlingar i ärendet:

1. Tjänsteutlåtande, Motion om att utarbeta säkra rutiner för hur tips och klagomål från anställda och allmänhet ska tas emot
2. Motion om att utarbeta säkra rutiner för hur tips och klagomål från anställda och allmänhet ska tas emot, och hur de ska hanteras, och undersöka om kommunen kan installera en tips- och klagomålsfunktion på nätet, som garanterar anonymitet, och upphandla en tjänst som kan ta hand om inkomna klagomål,
3. Kommunfullmäktiges beslut, 2017-11-27 § 113, Motion om att utarbeta säkra rutiner för hur tips och klagomål från anställda och allmänhet ska tas emot och hur de ska hanteras
4. Kommunfullmäktiges beslut, 2016-12-19 § 133, Regler för att undvika mutor och korruption samt regler för representation

Handläggare
Johan Nordenmark

5. Kommunstyrelsens beslut, 2016-11-28 §148, Regler för att undvika mutor och korruption samt regler för representation
6. Tjänsteutlåtande, Regler mutor och representation

Expedieras
Kommunrevisorerna